

Ο Σταυρός ως μέσον αγιασμού και μεταμόρφωσης του κόσμου

/ Άγιοι - Πατέρες - Γέροντες

π. Δημήτριος Στανιλοάε

Διά του σταυρού ο Χριστός αγίασε το σώμα του - κρίκο σύνδεσης με τον κόσμο. Απέκρουσε τους πειρασμούς που του έστελνε ο κόσμος, να γευθεί δηλαδή τις ηδονές, ικανοποιώντας υπέρμετρα τις ανάγκες του ή αποφεύγοντας τον πόνο και το θάνατο. Αν, κατά τον ίδιο τρόπο, απωθήσουμε τους πειρασμούς της αμαρτίας και υπομείνουμε καρτερικά τις οδύνες του θανάτου, η αγιότητα μπορεί να απλωθεί από το σώμα Του σε όλα τα σώματα και σε όλο τον κόσμο.

Η ορθόδοξη Εκκλησία δεν λέει πως διά του σταυρού ο Χριστός εξήλθε της δημιουργίας, αλλά πως την αποκατέστησε σε παράδεισο- παράδεισο αρετής γι' αυτούς που, από αγάπη σ' Εκείνον, αποδέχονται το σταυρό Του. Συνεπώς ο σταυρός είναι η δύναμη του Χριστού, που, αν την προσλάβουμε, μπορεί να οδηγήσει τον κόσμο στον παράδεισο. Γι' αυτό το σκοπό ο Χριστός μένει μαζί μας έως της συντέλειας των αιώνων. Χωρίς αμφιβολία, ο πλήρης παράδεισος θα πραγματωθεί μόνο μετά την παγκόσμια ανάσταση.

Η δημιουργία μεταβλήθηκε σε πεδίο μάχης ανάμεσα στους ανθρώπους, εξαιτίας της απληστίας και των εγωιστικών παθών γενικά. Μπορεί όμως να αποκατασταθεί στην παραδεισιακή κατάσταση διά του σταυρού. Η ορθόδοξη Εκκλησία στη γιορτή της Υψώσεως του Τιμίου Σταυρού, στις 14 Σεπτεμβρίου, ψάλλει: «Εν Παραδείσω με το πριν ξύλον εγύμνωσεν, ούπερ τη γεύσει ο εχθρός εισφέρει νέκρωσιν· του Σταυρού δε το ξύλον, της ζωής το ένδυμα ανθρώποις φέρον, επάγη επί της γης και κόσμος όλος επλήσθη πάσης χαράς» (Κάθισμα εορτής). Δι' αυτού ο παράδεισος ανοίχτηκε ξανά, γιατί η «στρεφόμενη ρομφαία» (Γεν. 3,24), που εμπόδιζε την είσοδο σ' αυτόν, εξαιτίας της ανθρώπινης απληστίας, δεν μπορούσε πια να τον κρατήσει κλειστό. Γιατί τώρα ο Χριστός εισήλθε στον παράδεισο, αφού τον άνοιξε, φέρνοντας ως ένας άνθρωπος το ξύλο του σταυρού, διά του οποίου κατανίκησε την απληστία και προτίμησε την απάρνηση του εαυτού Του. Και θα εισέλθουν στον Παράδεισο όλοι όσοι θα πράξουν το ίδιο.

Σίγουρα υπάρχει ένας παράδεισος, στον οποίο εισέρχονται οι ψυχές των πιστών μετά θάνατο. Αλλά μπορεί να υπάρχει ένας εν εξελίξει παράδεισος και εδώ στη γη, αποκατάσταση του αρχικού παραδείσου. Μπορεί να εξελιχθεί διά του σταυρού, που υψώνεται στο μέσο της γης και που οι άνθρωποι τον αποδέχονται ως κανόνα της ζωής τους. Ο μετά θάνατον παράδεισος των ψυχών των πιστών, υπάρχει ήδη χάρη στην επίγεια ζωή τους, που ακολουθεί το πνεύμα του σταυρού. Τελικά ο εν εξελίξει επίγειος παράδεισος, θα γίνει μετά την ανάσταση των σωμάτων, ο τέλειος και αιώνιος παράδεισος.

Αλλά χωρίς την προσπάθεια να κάνουμε τη γη, σ' ένα κάποιο βαθμό, παράδεισο, δεν προχωρούσε προς τον παράδεισο του επέκεινα. Γι' αυτό το σκοπό ο Χριστός μένει μαζί μας ως το τέλος του κόσμου.

Αποκτούμε ήδη στη γη μια πρόγευση του εσχατολογικού παραδείσου. Η ορθόδοξη Εκκλησία σ' ένα άλλο ύμνο ψάλλει: «Ω του παραδόξου θαύματος! το ζωηφόρον φυτόν, ο Σταυρός ο πανάγιος εις ύψος αιρόμενος εμφανίζεται σήμερον δοξολογούσι πάντα τα πέρατα εκδειματούνται δαίμονες άπαντες• ω οίον δώρημα τοις βροτοίς κεχάρισται!» (Αίνοι Υψώσεως Τιμίου Σταυρού).

Από όλους τους ύμνους της ορθόδοξης Εκκλησίας, προκύπτει ο ρόλος του σταυρού στην αγιοποίηση και τη μεταμόρφωση του κόσμου. Όπως το σώμα του Κυρίου αγιάσθηκε διά του σταυρού, έτσι αγιάζονται και τα δικά μας σώματα και οι σχέσεις μας με τον κόσμο και ο ίδιος ο κόσμος. Λαβαίνουμε αγιασμό με τη δύναμη του Χριστού, μέσα στην οποία ο σταυρός διατηρεί την παρουσία του, και αποτελεί προέκταση της συνετής, υπομονετικής, αναμάρτητης στάσης του απέναντι στον κόσμο, και γίνεται δοξολογία του Πατέρα, προσφορά σ' Αυτόν όλων των σχέσεων με τον κόσμο.

Γι' αυτό, στην ορθόδοξη Εκκλησία, όλα τα πρόσωπα και όλα τα πράγματα, μέσω του σταυρού, θυσιάζονται και προσφέρονται. Οι χριστιανοί, κάνοντας το σημείο του, σταυρού ζητούν τη δύναμη να φερθούν με καθαρότητα απέναντι στον κόσμο. Ακόμη διαδηλώνουν τη θέλησή τους, να υψωθούν με την προσπάθειά τους, ως τη συνάντηση αυτής της δύναμης· να δοξάσουν το Θεό με όλες τους τις πράξεις και τις οδύνες μέσα στον κόσμο, ακόμη και με το θάνατό τους· να ζήσουν και να πεθάνουν για το Θεό, να εκδηλώσουν με κάθε τρόπο, ότι θυσιάζονται σ' Εκείνον. Η Εκκλησία διά του σταυρού αγιάζει τα πάντα· το νερό, με το οποίο ραντίζει τους πιστούς, τις τροφές, τα σπίτια, τα περιβόλια και τα χωράφια με τους καρπούς τους, τα δώρα που προσφέρονται στο Θεό. Ο σταυρός όλα τα αγιάζει, τα καθαίρει στο βαθμό που καθαρίζονται, καθιστώντας το Θεό διάφανο, Κύριο τους. Ο σταυρός τα θέτει, μέσα από όλα τα πράγματα, σε επικοινωνία με το Θεό. Τα πάντα προσφέρονται ως δώρα στο Θεό. Όλες οι λατρευτικές ακολουθίες αρχίζουν και τελειώνουν με το σημείο του σταυρού, Όλες οι κύριες χειρονομίες της λατρείας συνοδεύονται από το σημείο του σταυρού, γιατί η ίδια η δύναμη του Χριστού κατέρχεται διά του σημείου του σταυρού στο βαθμό, που κάνοντάς το, Τον επικαλούμαστε. Μ' αυτό το σημείο οι πιστοί έρχονται να συναντήσουν τη δύναμη του Χριστού, υποσχόμενοι να προσφερθούν καθαρή θυσία στο Θεό, να φερθούν με καθαρότητα σε κάθε πράξη τους μέσα στον κόσμο. Γι' αυτό, το σημείο του σταυρού, συνοδεύεται πάντοτε από την επίκληση της Αγίας Τριάδας. Γιατί αυτή ενεργεί την σωτηρία των ανθρώπων και από αυτή κατέρχεται η θεία δύναμη, που ενεργεί μέσα στον κόσμο, για να τον εξαγιάσει και να τον μεταμορφώσει. Αυτή φανερώνεται διά του σταυρού μέσα στον κόσμο.

Η δύναμη του σταυρού καθαίρει όχι μόνο τους πιστούς και τη σχέση τους με τον κόσμο, αλλά και τον ίδιο τον κόσμο. Διά του σταυρού αποδιώχνονται οι δαίμονες, που προξενούν το κακό και εκτοξεύουν τους πειρασμούς μέσα από το νερό, το κρασί, τους καρπούς, τα ανθρώπινα πρόσωπα.

Οι πιστοί πιστεύουν πως, κάνοντας το σημείο του σταυρού, σε όλες τους τις πράξεις και όλους τους δρόμους της ζωής τους, σε κάθε επαφή τους με την φύση και τους ανθρώπους, έχουν συναντιλήπτορα το Άγιο Πνεύμα. Υπάρχει μια ιδιαίτερη σχέση ανάμεσα στο σταυρό και το Άγιο Πνεύμα, γιατί ο σταυρός είναι η ανθρώπινη προσπάθεια καθαρμού, ενώ το Άγιο Πνεύμα είναι η εξαγιάζουσα θεία δύναμη. Και τα δύο χρειάζεται να συμπορεύονται.

Ο σταυρός είναι η καθαρτήρια δύναμη του σύμπαντος. Κι όταν κάνουμε το σημείο του με πίστη και θέληση, για μια ζωή καθαρή μέσα στον κόσμο, έρχεται η δύναμη του Πνεύματος του Χριστού, που υπήρξε καθαρός μέσα στον κόσμο, κι αγιάζει το σώμα του με τη δύναμη του Αγίου Πνεύματος. Κι εμείς αποφεύγουμε την αμαρτία

και υπομένουμε το θάνατο. Ο σταυρός μας δίνει αυτή την δύναμη του Χριστού γιατί, έχοντάς τον στη μνήμη μας, θέλουμε να μιμηθούμε το παράδειγμά του και να φερόμαστε μέσα στον κόσμο χωρίς πάθη εγωιστικά, με πνεύμα σωφροσύνης, ειρήνης και συμφωνίας με τους άλλους.

«Ο σταυρός είναι όπλο εναντίον του διαβόλου», ψάλλει η ορθόδοξη Εκκλησία. Είναι όπλο ενάντια σε όλους τους πειρασμούς και τις μεθόδους του διαβόλου, ενάντια στα πάθη που μας οδηγούν σε φιλονικίες, ενάντια στην απολυτότητα. Ο σταυρός είναι όπλο εναντίον του διαβόλου, στο βαθμό που δυναμώνει μέσα μας το πνεύμα της θυσίας, της κοινωνίας με το Θεό και μεταξύ μας.

Μόνο ο σταυρός, με το να τιθασεύσει τα εγωιστικά πάθη μας, και με το να εξασθενίζει την υπερβολική προσκόλλησή μας στον κόσμο, που θεωρείται ως η μόνη πραγματικότητα, μπορεί να φέρει μια διαρκή ειρήνη ανάμεσα στους ανθρώπους και στους λαούς.

Οι Άγιοι Πατέρες πρεσβεύουν, ότι η θέα του Θεού μέσα στον κόσμο, ή, η διαφάνεια του Θεού στον κόσμο, εξαρτάται από τον καθαρμό μας από τα πάθη. Αυτή η ιδέα αναπτύχθηκε θεωρητικά, με ιδιαίτερο τρόπο, από τον άγιο Μάξιμο τον Ομολογητή. Κατ' αυτόν, όταν κοιτάζουμε τα πράγματα καθαροί από πάθη, αποκαθιστούμε το αληθινό τους νόημα, δηλαδή την μέσα από αυτά διαφάνεια του Θεού. Λέγει: «Νόημα έστιν εμπά-θές, λογισμός σύνθετος από πάθους και νοήματος. Χωρίσωμεν το πάθος από του νοήματος και απο-μένει ο λογισμός ψιλός. Χωρίζομεν δε δι' αγάπης πνευματικής και εγκράτειας, εάν θέλωμεν». (Μα-ξίμου Όμολ. 400 Κεφάλαια περί Αγάπης III, 43, P.G. 90, 1029). Αυτό όμως, δεν σημαίνει καταστροφή

του κόσμου, αλλά ανακάλυψη (ξανά) των αληθινών του νοημάτων, που δεν έχουν παραμορφωθεί από τα πάθη, και της θεϊκής τους διαφάνειας.

Όταν αναλάβουμε το σταυρό, γινόμαστε με τη δύναμη του σταυρού του Χριστού «καινή κτίσις» (Β' Κορ. 5,16-17), όπως λέγει ο Απ. Παύλος. Σ' αυτή την κατάσταση βλέπουμε πως «τα πάντα εκ του Θεού» (Β' Κορ. 5,18), όπως λέγει ο ίδιος στη συνέχεια Απόστολος. Μ' αυτό τον τρόπο προετοιμάζουμε την κτίση, για να φτάσει στην κατάσταση της ελευθερίας, στην οποία θα φτάσουμε και μείς ως υιοί Θεού, κι όχι ως δούλοι πια του κόσμου και των παθών. Γιατί ούτε ο κόσμος χαίρεται από την κατάσταση της έκπτωσης, στην οποία, πέφτοντας εμείς, τραβούμε και τον κόσμο και γινόμαστε σκλάβοι του, αντί να είμαστε κύριοι του. Η κατάσταση της ελευθερίας, στην οποία θα φτάσουμε, αντιστοιχεί στην κατάσταση της δόξας, της οποίας μπορούμε να κάνουμε κοινωνό και τον κόσμο (Ρωμ. 8,31).

Η δημιουργία βρίσκεται ακόμη σε ώδινες τοκετού, όσον αφορά αυτή την αληθινή και καινούργια κατάσταση της ύπαρξής της. Είναι οι ωδίνες του σταυρού, το να αντέξεις αναμάρτητα. Ο σταυρός επαληθεύεται ως το μόνο μέσο διά του οποίου ο κόσμος περνά σε μια καινούργια μορφή ύπαρξης, όπου ο Θεός γίνεται ορατός ως ο ων τα πάντα εν πάσι. Είναι η μόνη οδός για να φτάσουμε στο πιο λαμπρό δείπνο, εκεί που αφθονεί η γνώση του Θείου Λόγου, εκεί που η δημιουργία τον καθιστά διάφανο σ' όλη του την πληρότητα, και ερχόμαστε σε ευθύ και καθαρό διάλογο μαζί Του. Έτσι όλος ο κόσμος θα φανερωθεί μέσα Του, και μέσα μας, ως το κοινό περιεχόμενο του διαλόγου, ως μια ολοφώτεινη διαφάνεια, διά της οποίας θα μας γίνει γνωστός με όλο τον δοσμένο σε μας πλούτο του. (Αγ. Μάξιμος Ομολογητής, Αμφιλεγόμενα, P.G. 91,1373).

Αλλά όλα αυτά θα γίνουν χάρη στο σταυρό του Χριστού αν τον αποδεχτούμε σαν δικό μας. Μόνο μέσα στο φως και μέσα στη δύναμη του σταυρού, που θα φανερωθεί στον ουρανό, σημείο του Υιού του ανθρώπου κατά την ένδοξη παρουσία Εκείνου (Ματθ, 24,30), ο κόσμος θα αναδειχθεί στο τέλος «καινός ουρανός και γη καινή» {Αποκ. 21,1}.

Πηγή: (Πρωτ. Δημητρίου Στανιλοάε, «Στο φως του Σταυρού και της Αναστάσεως», εκδ. Ι .Μ. Μεταμορφώσεως του Σωτήρος -Κύμη, σ. 27-35)

agiosdimitrioskouvaras.blogspot.gr